

NECDET BULUT'un
ARDINDAN

Universitemizin değerli öğretim üyesi Y.Prof.Dr.Necdet Bulut'u faşist çetelerin saldırısı sonucu 8 Aralık 1978'de yitirdik. Dr.Necdet Bulut 1975-1977 döneminde bilgisayar merkezimizin yönetmenliğinde bulunmuş, 1977-1978'de Üniversitemizin içine düşürüldüğü bunalımdan çıkma mücadelesinde ön safta yer almıştı. Beş aydan beri de, Üniversitemizden izinli olarak Karadeniz Teknik Üniversitesi Bilgisayar Merkezi'nin (yeni adıyla "Dr.Necdet Bulut Bilgisayar Merkezi" nin) kuruculuğunu ve yönetmenliğini üstlenmişti.

Sevgili arkadaşımız Dr.Necdet Bulut'u anmak üzere 11 Aralık 1978 günü Üniversitemiz üçlü anfisinde bir toplantı düzenlendi. Bu broşürde o toplantıda yapılan konuşmaları sunuyoruz.

Değerli öğretim üyemiz, saygın bilim adamı, yılmaz demokrasi savaşçısı, sevgili arkadaşımız Necdet Bulut'un anısı önünde saygıyla eğiliriz.

ODTÜ Öğretim Üyeleri Derneği

Yönetim Kurulu

MEHMET RONA (*Rektör Yardımcısı*)

Üniversite idaresi olarak değerli arkadaşlardan Necdet'in hatırasını uzun vadede devamlı bir şekilde, anabileceğimiz bir yöntem veya yöntemler üzerinde idareye tavsiyeler getirmelerini diliyoruz. Örneğin Necdet'in isminin üniversitenin devam eden bir kısmına, devamlı yaşayan bir kısma verilmesini, örneğin Necdet'in isminin bir bursla, bir bilgisayar öğrenen bir öğrencinin bursuyla iliştilmesi. Bunun gibi teklif ve düşüncelerinizi idareye en kısa yoldan aktarmanızı rica ediyorum.

Necdet Bulut'u anmaya başlamazdan önce sizleri kendisini bir dakika sessizce düşünmeye davet ediyorum.

MEHMET KICIMAN (*Rektör Vekili*)

Muhterem öğretim üyelerimiz. Demin Sayın Mehmet Rona'nın belirtmiş olduğu gibi şu anda değerli öğretim üyemiz Necdet Bulut'un hatırasını bir kere daha anmak üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. 8 Aralık Cuma günü öğleden sonra bütün çabalara rağmen bildiğiniz gibi yaşamının en değerli bir sırasında kendisini kaybettik. Sayın Dr. Bulut'u üniversiteye geldiğimden beri tanırdım. Fakat geçen yılki Üniversite Konseyi çalışmalarında sırasında kendisini daha yakından tanımak fırsatını bulmuştum. Kendisi Üniversite Konseyinde daima hemen hemen aynı yere otururdu, şöyle tam karşımda, biraz sağda ve yanında da genellikle Ersin Tulunay otururdu. Konuşmalar sırasında Dr. Bulut meseleleri çabuk açıklayabilen kıvrak zekasıyla kendisini göstermişti, aynı zamanda güzel konuşurdu ve iyi ikna etme kabiliyetine sahipti. Hatta, Ersin Tulunay da hatırlarlar, arasıra birbirimize karşılıklı laf atar, Konseyin ciddi çalışmalarına biraz renk getirmeye çalışırdık. Kendisinin en takdir ettiğim özelliği en karşı görüşlere ve bu en karşı görüşleri ileri sürünlere karşı göstermiş olduğu hoşgörü idi. Fakat ne yazık ki başkaları ona bu hoşgörüyü göstermediler. Ve insanlığın öteden beri en büyük, kanser gibi belası olan toleranssızlığın kurbanı oldu.

Çok eski çağlardan beri toleranssızlık insanlığa pek çok kötülüklerde bulunmuştur. Ve bu karşı tarafı hoş görmeme anlayışı Necdet Bulut'un en tabii hakkı olan kendi fikirlerini yayma hakkını dahi ona sağlamadı. Ta milattan önceki yıllarda örneklerini hepimizin bildiği bu hoşgürsüzlük, daima fikre fikirle karşı koymasını bilmeyen zayıf beyinlerin bir ürünü olarak ortaya çıkmaktadır. Bunlar fikri ancak kaba kuvvet veyahut da fikir sahibini ortadan kaldırarak, ortadan kaldıracabileceklerini düşünmüşlerdir. Bu defalarca tekerrür etmiştir. Bazan tek şahsa karşı, bazen çok büyük kitlelere karşı bunların fikirlerini kaba kuvvetle önleyebileceklerini sanmışlardır. Mesela, Fransa'da meşhur bir St. Barthelemy günü vardır. Bir gecede Katolikler 200 bin Protestanı öldürmüşlerdir, Protestan düşüncesini ortadan kaldırmak amacıyla. Fakat yine de başarılı olamamışlardır. Bu hoşgürsüzlük genellikle şahısların kendi adına yapılmaz, bazan hepimizin bildiğimiz gibi vatan adına, millet adına yahut halk adına, toplum adına hatta bazen insanîyet adına yapılır. Örneğin Auschwitz kamplarında çalışan bazı muhafızlar sonradan bu şekilde hareket etmekle insan neslini düzelteceklerini ve insanîyete büyük hizmet edeceklerini düşündüklerini söylemişler ve kendilerini haklı göstermeye çalışmışlardır. Bunun da sebebi insan beyninin ne yazık ki kalıba dökülmeye çok uygun olmasıdır.

Herkes bu gibi düşüncelere karşı aynı şekilde reaksiyon gösterememektedir.

Günümüzde de, memleketimizde içinde bulunduğumuz durum aşağı yukarı buna benzer bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Maalesef gençlerimizi yetiştirirken bizim de hatalarımız oldu. Belki bizim neslin de bir hata payı var. Öyle bir kuşak ortaya çıktı ki, bu kuşağın bazı kesimlerinde sadece kendi düşünceleri doğru olarak görülmekte, bu düşüncenin bir derece dışına çıkılması katiyen kabul edilmemekte ve çeşitli şekillerde demin söylemiş olduğum gibi hainlikle itham edilmekte ve bu hainin ortadan kaldırılmasının şu veya bu gruplar için şart olduğu öne sürülmekte. Bu çeşit düşüncelere biz "tünel görüş" diyoruz, yani ancak çok dar bir saha içerisinde görüş üretebiliyorlar, ben muhtelif, birbirine çok benzemeyen gruplarda bu tünel görüş sahibi insanlarla konuştuğum için çok iyi tanıyorum kendilerini. Bu görüşün dışarısında en ufak bir sapmaya dahi tolerans göstermeleri mümkün değil. Bu artık bir patolojik durum haline gelmiş ve ne yazık ki bunun kurbanlarını hergün görüyoruz ve en değerli arkadaşlarımızı bu patolojik sebepten dolayı kaybetmekteyiz. Bundan sonrası için neler yapılabilir, bu bize örnek olabilir mi? Bunu hepinizin takdirlerine bırakıyorum. Belki bizim neslimiz için artık çok geç, fakat kendi çocuklarımızı hiç olmazsa hoşgörülü olacak şekilde, başka düşüncelere de hayat hakkı tanıyacak şekilde yetiştirebilirsek bu şekilde bir çözüm yoluna varabiliriz.

Teşekkür ederim.

NEŞE BULUT

Arkadaşlar. Necdet'le çok kısa bir beraberliğim oldu. Dört ay sürebildi evliliğimiz. İnsan olarak sizler büyük bir ihtimalle benden daha fazla onunla beraber oldunuz. Onun sevecenliği, insan sevgisi, dost sevgisi, bunları hepinize belli ölçülerde vermiştir. Ben de şanslıyım; onun bu büyük sevgisinden kısa bir süre bile olsa bir pay alabildim. Onun ODTÜ'deki mücadelesini sizler benden iyi biliyorsunuz. Ben onun biraz KTÜ'deki mücadelesine tanık olabildim. Orada, ODTÜ'deki özerklik için örgütlü mücadeleyi ve bunun ne kadar yararlı ve sonuç alıcı olduğunu sürekli KTÜ'de yeni tanıştığı arkadaşlarına anlatırdı. "ODTÜ'de biz örgütlüydük, şu kadar mesafe alabildik" diye hep ODTÜ örneğini verirdi. Yer yer arkadaşları ona "Sen ODTÜ'lüsün, bir türlü KTÜ'li olamadın" da derlerdi. Ancak orada da örgütlü olan faşist gençlere, ki onlar profesörü, asistanı, öğrencisi olarak çok örgütlü idiler, karşı olan anti-faşist güçlerin toparlanmasında önemli gayretler sarfediyordu. Ve giderek, yavaş yavaş bir sonuç alabiliyorlardı. Bu oradaki faşist odakları gerçekten ürküttü ki sonucunu görebildik, böyle sonuçlandı.

Necdet'i sizlerden farklı olarak ben TİP'de tanıdım. Necdet'le orada tanıştık. İyi bir öğretim üyesi, iyi bir bilim adamı olma gayreti içindeydi. Ama bu onun partili kişiliğinin bir sonucu olarak kendini gösteriyordu, hep bunu söylerdi. Şunu derdi: "Özerklik mücadelesi; üniversitede akademik özerklik, bilimin özerkliği yönündeki bütün Türkiye'deki ve dünyadaki bilim adamlarının mücadelesi oralardaki sınıf mücadelesinden ayrılamaz. Bu nedenle, bu sınıf mücadelesi içinde olduğum için, onun bir parçası olarak, benim yerim de üniversitemde öğretim üyesi olarak hem en iyi öğretim üyeleri arasında olmak hem de o alandaki demokrasi mücadelesinde elimden geleni yapmaktır"

Çok isterdi, çok iyi bir partiliydi, parti kartının olmasını isterdi, en büyük özelliklerinden biriydi. Ama hukuksal olarak buna olanak yoktu. Kendisi bunu biliyordu ve bir fedakarlık olarak kabul ediyordu. "Bu kadar partili olmama rağmen kartım olamıyor, ama benim görevim üniversitede, oradaki mücadelede" diyordu. Mümkün olduğu kadar, Türkiye'deki sınıf mücadelesi boyutunun üniversitedeki yanı sıra, kendisine düşeni en iyi bir şekilde yapmaya çalışıyordu.

Benim daha pek söyleyebileceğim birşey kalmıyor. Hepiniz onu tanıyor-sunuz. Benim için en büyük onur, 4 ay olsun onun karısı olabilmek. Sağolun.

ZİYA AKTAŞ (Elektronik Hesap Bilimleri Bölüm Başkanı)

Sayın misafirler, değerli arkadaşlarım. Necdet'e kurşun sıkan kişiler, Necdet'in ne denli insancıl, ne denli iyi bir arkadaş, ne denli değerli bir teknik eleman olduğunu bilmediğine inanıyorum. Zira, onu biraz tanısalardı, tanımış olsalardı, o zaman elleri titrer, o taş yürekleri yumuşar, gözleri kararır, bulutlanır ve böylece hiç olmazsa bu acı sonla karşılaşmazdık. Bugün nasıl yanmalıyız ki şiddetten hoşlanmayan arkadaşımız, kesinlikle şiddete karşı olan arkadaşımız, şiddetin kurbanı oldu, aramızdan ayrıldı. En sert tartışmalar yaptığı kişilerle dahi kısa bir zaman sonra hiçbir olay olmamış gibi, hiçbir kin, hiçbir art düşünce düşünmeksizin konuşur, sarmaş dolaş olur, onlarla iyi ilişkilerini sürdürürdü. Ama böylesine iyi bir kişi acı, alçakça bir saldırı sonucu aramızdan ayrıldı.

Necdet'i Türkiye Bilişim Derneği başta olmak üzere türlü derneklerdeki çalışmalarından, katkılarından, az önce değinildiği gibi Üniversite Konseyi başta olmak üzere tüm diğer komitelerden, başka türlü katkılarında, aktivitelerinden hepimiz tanıyoruz. Fakat acaba bilim adamı Necdet Bulut'un bilime, teknik çalışmaya olan susamışlığından, o konuya olan düşkünlüğünden bilgimiz var mı? Acaba ne biliyoruz? Buna kısa bir yanıt olsun diye, yıllara şöyle bir göz atmak gerekti. Ve bu konuda, görüyoruz ki 1969 yılında, o zamana kadar, sistem mühendisi olarak çalıştığı IBM Şirketinden sırf akademik bir çalışma yapabilmek için ODTÜ'ne programcı olarak görev alarak geçti. Aynı yıl sonuna doğru, Aralık ayında, kendisini öğretim görevlisi olarak görüyoruz. Nihayet bir ay sonra, Ocak ayında arkadaşımız ABD'de Purdue Üniversitesinde Ph.D. yapmak üzere aramızdan ayrıldı ve başarılı çalışmalarını sonunda aldığı Ph.D. derecesiyle 1973 yılında doktor oldu. Bir yıl orada, ABD'de Yardımcı Profesör olarak ders verdi, araştırma çalışmaları yaptı. Ve 1974 yılında aramıza katıldığı zaman Türkiye, sadece ODTÜ değil, bilgisayar mühendisliği alanında en değerli üyelerinden birisini arasında gördü, arasında buldu. Daha sonra Şubat 1975-Şubat 1977 döneminde bir dönem için Necdet'i bilgisayar merkezi yöneticisi, yönetmenlikten sorumlu bölüm başkan yardımcısı olarak görüyoruz. Bu görevi sırasında da bilgisayar merkezinin ve ODTÜ'nün bilgisayar hizmetlerinin en iyiye gidebilmesi için elinden geleni yaptı, tüm katkılarda bulunduğu çalışmalarda bulundu, bu arada Üniversitenin genel gelişmeleriyle ilgilendi, Üniversite Konseyinde ve diğer komitelerde elinden gelen katkılarda bulundu.

Arkadaşlar, asıl yandığım şey şu ki daha bundan bir ay önce kendisiyle bir toplantıda yanyana oturup, konuşmuştum. Toplantıdan sonra çıkıp karşılıklı yemek yerken dertleşmiştik. Arkadaşım dertliydi, çünkü işler istediği kadar hızlı gitmiyordu KTÜ'de. Kendisiyle uzun uzun konuşurken, hiçbirimizin aklında bu acı son yoktu; ve bildiğiniz gibi hepimizi vuran haber geldi, onun arkasından da, bu acı haberin arkasından da acı son geldi.

Hepinize başsağlığı diliyorum. Saygılar sunarım.

HALUK ÇİFTÇİ (Bilgisayar Programcısı, ODTÜ)

Necdet Hoca ile birlikte olduğumuz uzun sürenin anılarını, ona toprağa verişimizin üzerinden daha 24 saat bile geçmeden birkaç dakikaya sığdırmak mümkün değil. Çünkü Necdet Hoca sadece işiyle bütünleşmiş, işiyle kişilik bulmuş değildi. Çalışma arkadaşlarıyla, bölümüyle, üniversiteyle, bilim özgürlüğüyle, sınıf mücadelesiyle, her türlü toplumsal sorunla, özet olarak bu ülkede yaşayan herkesle ve bu ülkenin tüm sorunlarıyla bütünleşmiş ve hayatın her alanında elinden geldiğince daha iyiyi, daha güzeli bulabilmek ve yaşatabilmek için uğraşmıştı. Necdet Hocamızı salt bilimsellik açısından değerlendirmek durumunda değilim. Ancak başka açıdan hareketle, bilimin kesin tanımları, çelişkileri ve gerçekleri arayıp bulma zorunluluğundan hareketle, onun ülkemizin yetiştirdiği ender ve etkin bilim adamlarından olduğunu vurgulamak isterim. Kişilerde ender görülen dinamizmi ve kararlılığı ile yöneticimiz olduğu 74 yılı sonlarından 76 yılı başlarına kadarki sürede işyerimizi bir merkezi hesaplama laboratuvarı işlevinden ve görünümünden çıkararak günümüz üniversitelerinin vazgeçilmez gereği olan kişilikli bir bilgisayar merkezi oluşturma yolundaki çalışmalarını anmadan geçemeyiz.

Necdet Hocamız tarafsız değildi. Tarafsız olamazdı. Çünkü ülkemizin içinde bulunduğu ağır koşullarda tarafsız olmanın taraf olmak anlamında olduğunu biliyordu. Çünkü ülkemizde topluma ışık götürmek, gerçekleri arayıp bulup gün ışığına çıkarmak, topluma yön göstermek, önderlik etmek durumunda olan kişilerin tarafsız kalmakta direnmesinde çıkarı olanlar vardı. Necdet Hoca bu nedenle tarafsız değildi. O bağımsızlığın yanındaydı. Gerçek demokrasinin yanındaydı. Özgürlüğün yanındaydı, bilim özgürlüğünün yanındaydı. Bilimin taş yığınları arasında kalmasına karşıydı. Bilimin laboratuvar duvarları arasında kalmasına karşıydı. Üniversitenin topluma öncülük etmesini, bilimi yaymasını, gerçeklerin üstüne üstüne yürümesini isterdi. Necdet Hoca üniversitenin geçirdiği bunalımlı dönemde, demokratik üniversite kavgasını örgütlerken, namlunun ucunda olduğunu biliyordu. KTÜ'ye giderken de namlunun ucunda olacağını biliyordu. Ve her ayrılışımızda "gidip dönememek var dostlar" derdi. Gitti ve dönemedi. Bu dönemeyişin en acı yanı, belki de, onu kanlı kefene sardırılan namluların ve o namlulara sürülen fişeklerin parasını bizim vermiş olmamızdır.

Anısı hepimize önder olsun.

GÜNEY GÖNENÇ (Elektrik Mühendisliği Bölümü)

Necdet Bulut'un hem günlük yaşamında, hem tüm yaşamını dolduran mücadelesinde en yakın arkadaşlarından biri olmanın onurunu ve sevincini taşıyorum. Meslek yaşamımızda burada ve Trabzon'da birlikte olduk. Necdet'le Trabzon'da elimizden geldiğince artık klasikleşmiş çıkarıcı uçan profesör kavramını yıkmaya, adam gibi ders verip, adam gibi öğrenci yetiştirmeye çabaladık. Bunun yanısıra, onun, 15 yıldır bir türlü edinilemeyen bilgisayarın getirtilmesi, merkezin oranın zor koşulları içinde kurulması için harcadığı insanüstü çabaya tanık oldum. Bilgisayar bugünlerde gemiye yüklendi, İstanbul'dan yola çıkarıldı. Ne yazık ki Necdet gelip kurulduğunu göremeyecek. Üç aydır yönetiminde bulunduğu KTÜ bilgi işlem merkezine Necdet Bulut adının verilmesi için Senota'ca girişimlerde bulunulduğunu öğrenmiş bulunuyoruz.

Onunla TÜMÖD'ün çetin kuruluş dönemini yaşadım. İyi ve güzel günlerde, zor ve karanlık günlerde hep birlikte olduk. Türkiye'nin aydınlık geleceğine olan inancını birgün bile yitirmedi. Ne koşullarda olursak olalım, inancı ve kararlılığı hiç ama hiç yitirmemeyi o bize öğretti. Tüm sorunlara heyecanla, yürek sıcaklığıyla ama bilinçle yaklaşmayı ondan öğrendik. "Benim kafam var, mantığım var, bir konuyla karşılaş-tığımda düşünür doğruyu bulurum" biçiminde özetlenebilecek bireysel düşüncenin, bireysel davranışın çıkamaz sokaklarından sakınmayı ondan öğrendik. Geri kalmış bir kapitalist ülkede namuslu bilim adamı olabilmeyenin, namuslu aydın olabilmenin gereklerini, kişiden istediği özverili yaşamı ondan gördük, ondan öğrendik.

Güzel bir insandı. Gözlerinden hayat fışkırırdı. Yaşama, yaşanılmaya değer bir yaşama ne kadar derinden bağlıydı! Onu da "faşizm can havliyle son debelenmelerini yaşıyor" aldatmacasının beslediği sisli ortamda, sıranın kendilerine nasıl olsa gelmeyeceği umuduyla, ya da sıranın kendilerine ne zaman geleceği korkusuyla yaşayanların görmezden gelmeye, gözlerden kaçırmaya çalıştıkları planlı faşist katliamın çarkları arasında yitirdik.

Tüm erdemlerinin, sevilen yanlarının yanı sıra ve belki de bunların kaynağı olarak bence onun asıl erdemi, kimilerince görmezlikten gelinmeye, en azından geçiştirilmeye çalışılan yanı, sosyalistliği yani örgütlü mücadeleye inancıydı. Uzun süredir bu mücadele onun yaşamının ayrılmaz bir parçası olmuştu.

Necdet Bulut içten, sıcak ve alçakgönüllü bir dosttu. Açık sözlü ve dürüst bir aydıdı. Özverili ve çalışkan bir hocaydı. Bildiklerini, öğrendiklerini topluma maletmeyi kişisel çıkarlarına basamak yapmaya hep yeğlemiş, bilim adamı olarak görevinin yalnızca kendi bilim dalındaki çalışmalarlarıyla bitmediğinin bilincinde bir bilim adamıydı. Ve hepsinin üstünde ülkemizin karanlıktan kurtulup aydınlığa çıkması mücadelesinin, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin ancak ve ancak örgütlü bir biçimde verilebileceğine inanmış, kendisini 20 yıla yakın bir süredir bu mücadeleye adanmış yiğit bir sosyalistti.

Örnek bir insandı. Onurlu yaşadı, onurlu öldü.

Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

TOSUN TERZİOĞLU (ODTÜ Öğretim Üyeleri Derneği Başkanı)

Necdet Bulut'u hepimiz çeşitli yönleriyle tanıyoruz. Çeşitli yönleriyle burada dile getirildi. Belki bir kısmımızın Necdet'in çok yönlü kişiliğinde olumlu bulmadığımız taraflar olabilir. Belki onun inançları, uğruna mücadele verdiği inançları bir kısmımıza ters gelebilir. Ancak şunu zannederim, hiçbirimiz söyleyemeyiz, "Necdet mücadele etmedi" diyemeyiz. Necdet inandığı davalar uğruna sonuna kadar mücadeleye etti. Ve bize bu konuda örnek oldu.

"Ülkemizin içinde bulunduğu durumda bir bilim adamı olarak, bir öğretim üyesi olarak, kendi köşemize çekilelim, etrafı saran karanlıkların, ufku saran kara bulutların dağılmasını bekleyelim, ortaya çıkmayalım, yoksa yıldırım bize çarpar, sessiz durursak bulutlar dağılır, kendi işimize devam ederiz". Bu tutumun artık tümüyle yanlış olduğu anlaşılmalıdır. Çünkü sıra bize gelmez diye beklersek, ve mücadeleye atılmazsak sıra bize de gelecektir. Çünkü bilim adamı olarak bir başka görevimiz de, ilerki kuşakları yetiştirmek, onları bilim adamı olarak bir anlamda dünyaya getirmektir. Bir bilim adamı belirli bir ortamda iyi işler görür. Bugün belki içinde bulunduğumuz ortam öyle bir ortam değil. Fakat gelecekte öyle bir ortam sağlamak; işte bu, bizim gelecek kuşaklara olan bir borcumuz. Sadece onlara bilgi aktarmak da değil. Köşemizde oturup karanlıklara bakmamak, "ben bilim adamıyım benim işim değil bu" deyip oturmak ve birtakım aydınca eleştiriler yapıp görevimi yaptım demek, bunların hiçbiri yeterli değil. Yeterli olmadığını anlamak için, bırakın bugün içinde bulunduğumuz ortamı, 45-50 yıl öncesi Avrupa tarihine bakmak yeterlidir.

Onun için bugün artık çanlar kimin için çalıyor diye sormanın zamanı geçmiştir. Çanlar hepimiz için çalıyor.

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Basım İşliği,